

ความคิดที่ต้องให้อำนาจเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดีอาชญากรรม

ศิริพร จักขุรักษ์¹

ธานี วรรณ²

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงความผิดที่ต้องให้อำนาจผู้พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดีอาชญากรรม เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบันทวีความรุนแรงขึ้น และมุ่งลงโทษผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะความผิดฐานอาชญากรรมหรือมีไว้ครอบครองเพื่ออาชญากรรม เป็นการส่วนตัวให้ได้รับการลงโทษ จนเกิดปัญหานักโทษล้นเรือนจำ และการขาดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย ดังนั้นจึงจะต้องค้นหาแนวทางในการจัดการกับปัญหาอาชญากรรม โดยให้มีกฎหมายที่ให้อำนาจผู้พิจารณาเพื่อจะได้พิจารณาอาชญากรรมเป็นการเฉพาะและเพื่อให้มีการลงโทษที่เหมาะสม และได้สัดส่วนกับบุคคลผู้กระทำความผิด จากการศึกษาพบว่า ความผิดที่ต้องให้อำนาจเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดีอาชญากรรม ตามกฎหมายอาชญากรรมของประเทศไทย และแนวคิด ทฤษฎีในการแก้ไขปัญหาคดีอาชญากรรมหรือการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับการให้อำนาจในการพิจารณาอาชญากรรมของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐโปรตุเกสนั้น หากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยได้มีการพิจารณาอาชญากรรมโดยมีการจัดการให้มีความสอดคล้อง กับต่างประเทศและนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ก็จะทำให้การจัดการแก้ปัญหาคดีอาชญากรรมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้เขียนมีความเห็นว่า หากประเทศไทยมีการแก้ไขปัญหาคดีอาชญากรรม เพื่อให้เป็นธรรมมากขึ้น โดยนำทฤษฎีกฎหมายต่างประเทศมาปรับใช้ ปัญหานักโทษล้นเรือนจำและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก็ควรจะประสบผลสำเร็จไม่มากนัก โดยให้มีการออกกฎหมายการให้อำนาจคณะกรรมการพิจารณาอาชญากรรมอาชญากรรมเป็นการเฉพาะ ซึ่งอาจจะมีกรอบเป็นกฎหมายลำดับรอง เช่น กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง หรือระเบียบ เพื่อนำเรื่องความผิดที่ต้องให้อำนาจเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดีอาชญากรรมมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

¹ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ABSTRACT

This thesis aims to study the drug offense case and punishment of offender under the current legal setting. Especially, the offense against possession and misuse of drugs. According to the present enforcement of law and punishment for offenders relating to narcotic drugs, the prisoners are overcrowded in most prisons in Thailand. The criminal justice system shall not be effective in dealing with massive drug offenders. Therefore, solutions to the problem of drug abuse have to be sought. An alternative to processing the drug cases is needed in order to alleviate the harm reduction and treatment exclusively of drug offenders, including appropriate and proportion of sanction for individualization of punishment.

The findings and analyses of the literatures and comparative studies of legal measures in many countries revealed that offenses against drugs have been decriminalized and dealt with under authorized persons or committee. The narcotic drug laws in Thailand, Federal Republic of Germany and Portugal have differed in the solving to the drug problems in question. The operation of the criminal justice system regarding the use of the judicial power of the Federal Republic of Germany and Portugal is in certain extent quite contrary to Thailand. The criminal process in narcotic trial case in Thailand has adopted policy similar to waging war on drugs, if the policy shall be altered under the development of the Ministry of Justice and Thai government policy following international standard and within the context and adapted to Thai society. The solution to narcotic drug problems shall be subsided similar to European countries that the author has studied. That is creating authorized persons or committee to deal with illegal drugs consumption and possession for consumption separating from serious drug offenses. This will make the management of drug abuse problems in Thailand more effectively and effeciently.

Regarding the chronic problems of drug abuse, the author has the opinion and recommendation that Thailand should decriminalize and solved the drug problem in line with the United Nations guidelines and measures in some European countries. To be specific the measures shall provide and implement as in Germany and Portugal laws are applied. Prison overcrowding and burden of criminal justice system will be more manageable and successful. However, the law shall provide the exclusive jurisdiction under the Drug Enforcement Commission to deal first with the inflowing drug cases by screening, diverting and rehabilitation, including control. This shall be made by legal instruments, such as the Ministerial

Regulations of the Ministry of Public Health, or the regulations governing the offense must be authorized to deal with offenders in drug cases adapting to the socio-legal context of Thai society.

1. บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญยิ่งของประเทศไทย เนื่องจากเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่นๆ มากมายในประเทศ จากปัญหาเหล่านี้พบว่ามียาเสพติดหลายชนิดหลายฉบับด้วยกันที่มีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้นโยบายการปราบปรามและแก้ไขปัญหายาอย่างรวบรัดเด็ดขาด ความรุนแรงของปัญหายาเสพติด ก็ไม่ปรากฏว่าลดลงกับทั้งยังทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน จนก่อให้เกิดนักโทษสันเรือนจำ สาเหตุที่เกิดปัญหานักโทษสันเรือนจำในปัจจุบันเป็นความผิดพลาดของระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ที่ไม่สามารถจัดการกับปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริง เพราะเน้นแต่การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมิได้คำนึงถึงการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำผิดความในคดียาเสพติด โดยเฉพาะการลงโทษในคดียาเสพติดฐานครอบครองหรือมีไว้เพื่อเสพ ปัจจุบันจะนำผู้กระทำความผิดไปไว้ที่เรือนจำเกือบทั้งหมด

แม้รัฐบาลประกาศนโยบายผู้เสพคือผู้ป่วย³ ซึ่งต้องได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ แต่ในทางปฏิบัติพบว่าผู้เสพยาเสพติด ยังคงถูกดำเนินคดีเป็นจำนวนมากส่วนพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดพ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นกฎหมายในส่วนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยตรง ก็ยังยึดโยงและอยู่ในเงื่อนงำของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด อาจกล่าวได้ว่าผู้เสพยังถือเป็นอาชญากรตามกฎหมายเช่นเดิมซึ่งจริงๆ แล้วคำว่าผู้เสพตามหลักกฎหมายไทยและของต่างประเทศผู้เสพถือเป็นผู้ป่วยที่จะต้องได้รับการรักษาในทางการแพทย์ และที่สำคัญตามหลักสากลผู้เสพมิใช่อาชญากร เหมือนที่ประเทศไทยได้ลงโทษ เพราะประเทศไทยผู้เสพถือเป็นผู้กระทำความผิดคืออาญาทั้งหมด

ปัญหาเรื่องยาเสพติดของไทยเป็นปัญหาที่มีมานาน และไม่สามารถที่จะแก้ไขได้จริง หรือเป็นรูปธรรมถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับข้องกับยาเสพติดหลายฉบับก็ตาม และมีการมุ่งปราบปรามผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดอย่างจริงจัง แต่ก็ไม่ได้ทำให้จำนวนคดียาเสพติดในแต่ละปีลดลงเลย ในทางกลับกันมีแต่การเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นปัญหาเรื้อรังในสังคมไทย ในการศึกษาในครั้งนี้ผู้เขียนจึงต้องการที่จะศึกษาในส่วนของความผิดที่ต้องให้อ่านาจ ผู้พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดียาเสพติดโดยคำนึงถึงความช่วยเหลือผู้เสพว่าบุคคลดังกล่าวมีความชั่วที่จะนำไปดำเนินคดีหรือรับโทษจำคุกเลย

---

³ ฌกรณ กิตฺธิชนเดชาพล, “มาตรการทางกฎหมายในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดยาเสพติด” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2556), น.1.

หรือไม่ หรือค้ำึงถึงความจำเป็นในการใช้ยาเสพติดของบุคคลดังกล่าวก่อน แต่จะเจาะจงในกรณีของผู้เสพเท่านั้น โดยนำกฎหมายของต่างประเทศและหลักสากลมาเป็นแบบอย่างว่าในแต่ละประเทศมีการดำเนินการหรือการบังคับใช้กฎหมายในการใช้ดุลพินิจของคดียาเสพติดในส่วนของผู้เสพยาเสพติดที่มีการบังคับใช้กฎหมายหรือมีบทลงโทษอย่างไร โดยต่างประเทศจะใช้ดุลพินิจในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนคดียาเสพติด เฉพาะในส่วนของผู้เสพที่ไม่เน้นโทษจำคุกเขามีการดำเนินการอย่างไร และบังคับใช้กฎหมายที่ต่างกับประเทศไทยอย่างไร หากประเทศไทยนำการใช้ดุลพินิจของต่างประเทศและหลักสากลมาใช้ การดำเนินคดียาเสพติดในส่วนของผู้เสพของประเทศไทย คงจะมีประสิทธิภาพและแก้ไขปัญหาโทษล้นเรือนจำได้

2. ความผิดที่ต้องให้อำนาจผู้พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดียาเสพติดในต่างประเทศ

โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายกฎหมายยาเสพติด กระบวนการดำเนินคดี และการลงโทษรวมทั้งการกำหนดให้มีวิธีการในการใช้ดุลพินิจต่อผู้เสพยาเสพติดขึ้นเพื่อให้มีการกำหนดมาตรการในการดำเนินการต่อผู้ติดยาเสพติด

โดยศึกษาครั้งนี้จะศึกษาจากหลักการและการปฏิบัติในการทำให้ไม่เป็นความผิดการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการทำให้ไม่เป็นความผิด การใช้ปริมาณขั้นต่ำทำให้ไม่เป็นความผิด หลักการลงโทษ ให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน อนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ การลงโทษที่ได้สัดส่วนตามพันธกรณีระหว่างประเทศ⁴ จึงเป็นแนวทางในการดำเนินคดียาเสพติด เพื่อนำมาปรับใช้กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยให้มีความเหมาะสม เพื่อทำให้เห็นว่า ความผิดที่ต้องให้อำนาจเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดียาเสพติดตามหลักสากลและของประเทศไทยมีความแตกต่างกันอย่างไร

ความผิดที่ต้องให้อำนาจเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดียาเสพติดในต่างประเทศ ในครั้งนี้จะศึกษาจาก 1. ความสัมพันธ์ระหว่างความได้สัดส่วนในการลงโทษและการลงโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล⁵ อนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ 2. ความผิดที่ต้องให้อำนาจผู้พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดียาเสพติดของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี 3. ความผิดที่ต้องให้อำนาจผู้พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดียาเสพติดของสาธารณรัฐโปรตุเกส

2.1 ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีจุดประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการยุติธรรมของสาธารณรัฐเยอรมนี โดยอธิบายถึงนโยบายกฎหมายยาเสพติด กฎหมายที่บังคับใช้ กระบวนการดำเนินคดีและการกำหนดความผิดและโทษ โดยยังคงนโยบายการไม่ลงโทษการครอบครองยาเสพติดในปริมาณที่เกินกว่าที่

⁴ ชาญเชาวน์ ไชยกุลกิจ, “ข้อกำหนดกรุงเทพฯป้องกันหญิงกับปมคลื่นลูก,” สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2560, จาก <http://www.matichon.co.th/news/157196>

⁵ Fredenc Desportes at Francis Le Gunebec, Droit penal General, (Paris : Economica, 2003), p. 793

กฎหมายกำหนดโดยไม่เป็นความผิดอาญา และกระบวนการดำเนินคดีและบทลงโทษจะให้ The Controlled Substances Legislative Act หรือ Betaubungsmittelgesetz Z โดยให้อำนาจอัยการอาจจะไม่ฟ้องคดีอาญาสำหรับคดีที่มีจำนวนเล็กน้อยซึ่งไม่เป็นอันตรายต่อสังคมโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากศาลและไม่มีโทษจำคุกตลอดชีวิตซึ่งกฎหมายของสหพันธรัฐเป็นหลักประกันสิทธิ และเสรีภาพตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์⁶ ลักษณะของความผิดและการลงโทษเกี่ยวกับยาเสพติด มุ่งเน้นการปราบปรามและลงโทษผู้กระทำความผิดฐาน “ผลิตและจำหน่าย” เป็นหลักมากกว่า “ผู้เสพ”⁷ ส่วนมาตรการป้องกันและบำบัดรักษาอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ที่ได้รับใบอนุญาต

2.2 ในสาธารณรัฐโปรตุเกส มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงนโยบายกฎหมายยาเสพติด กฎหมายที่บังคับใช้ กระบวนการดำเนินคดีและการกำหนดความผิดและโทษ โดยยังคงนโยบายให้ยาเสพติดเป็นความผิดแต่มีนโยบายที่ผ่อนปรนมากขึ้นพิจารณาได้จากนโยบายลดทอนความผิดคดียาเสพติด (decriminalization) ถือเป็นการลดทอนบทลงโทษ เช่นการครอบครอง และการเสกัญชาจะพบในปริมาณเล็กน้อยก็จะเพียงแค่ตักเตือน การทำงานบริการสังคม หากใช้เป็นส่วนตัวเน้นบำบัดรักษาโดยมาตรการทางกฎหมายมีขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด มาตรการทางกฎหมายกระบวนการดำเนินคดีและบทลงโทษจะใช้ Law 15/93 (Anti Drug Law) กับ Law 30/2000 (Decriminalization Law) โดยที่คดียาเสพติดของโปรตุเกสจะไม่มีประวัติอาชญากร ส่วนกรณีมียาเสพติดเกินปริมาณที่กำหนดโดยมิได้มีไว้เพื่อการค้าให้อำนาจคณะกรรมการยับยั้งการติดยาเสพติดกับท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วย แพทย์ นักกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ เพื่อพิจารณาว่าจะต้องเข้าถึงการรักษาบำบัดหรือฟื้นฟูร่างกายหรือไม่ และไม่มีโทษจำคุกตลอดชีวิตและโทษประหารชีวิตในคดีทุกประเภท ส่วนในด้านมาตรการป้องกันและบำบัดรักษาของประเทศโปรตุเกส ผู้ที่ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นกฎหมายโปรตุเกสการครอบครองยาเสพติดยังเป็นสิ่งต้องห้ามในกฎหมายของสาธารณรัฐโปรตุเกส และมีการลงโทษทางอาญากับ ผู้ขายและผู้ลักลอบค้ายาเสพติดยังคงมีอยู่ในกฎหมาย โดยมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรตำรวจในการจับกุม กลุ่มคนที่ทำกำไรจากการค้ายาเสพติด⁸ พร้อมทั้งเพิ่มบริการทางสาธารณสุขอีกด้วย

⁶European Monitoring Centre for Drugs And Drug Addiction, *supra* note 2.

⁷กอบกุล จันทวโร และคณะ, มาตรการทางกฎหมายในการพัฒนาทางเลือกสำหรับผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามข้อกำหนดกรุงเทพ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (การวิจัยภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา, 2558), น. 79.

⁸ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธ์, การศึกษากฎหมายต่างประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณี ประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์เยอรมัน โปรตุเกส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (สำนักงานในพระราชดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา, 2556), น. 204.

3.วิเคราะห์ เปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีความผิดที่ต้องให้อำนาจผู้พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดในคดีอาญาเสพติด

การทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้เขียนเห็นว่าในปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยมีการ ดำเนินการที่แตกต่างกับต่างประเทศอย่างไร มีการกำหนดมาตรการอย่างไร และมีวิธีการอย่างไร โดยผู้เขียน ได้เปรียบเทียบความแตกต่างดังต่อไปนี้

โดยจากการศึกษาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน⁹ มีกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ชัดเจนและ เป็นรูปธรรมโดยการสอบสวนคดีอาญา การดำเนินคดีอาญา ทุกการกระทำจะต้องตั้งอยู่บนหลักค้นหาความจริง อันเป็นสิ่งที่ทุกสังคมเรียกร้องและคาดหวังจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นการค้นหาความจริง โดยแท้ เพื่อนำไปสู่การแยกผู้กระทำความผิดในคดีอาญากับ ผู้บริสุทธิ์ เพื่อให้ได้การลงโทษที่เหมาะสม กับบุคคล ดังนั้น ตำรวจ อัยการ ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมมือกันในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แท้จริงของการสอบสวนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ให้เป็นไปตามหลัก ตรวจสอบค้นหาความจริง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นการกระทำของผู้กระทำความผิด ที่เป็นจริงและถูกต้อง โดยที่ใหพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจในการสอบสวนในคดีอาญาเสพติด รวมทั้ง คัดกรองพยานหลักฐาน โดยมีการแยกผู้เสพ ผู้กระทำความผิดรายย่อย ผู้กระทำความผิดรายใหญ่ เพื่อที่จะใช้ในการดำเนินคดีด้วย ตนเอง โดยตำรวจทำหน้าที่สืบสวนและช่วยเหลือการสอบสวน ทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบถ่วงดุลกัน ทำให้การตรวจสอบดังกล่าวได้เกิดความโปร่งใส มีความเป็นเสรี ประชาธิปไตย พลเมืองในรัฐจะได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ โดยถ้าเป็นผู้เสพจะได้รับการบำบัดรักษา ภายใต้อาการดูแลของแพทย์ โดยมีได้ถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยไม่จำเป็น ดังนั้นจึงทำให้การดำเนินคดีอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จึงมีประสิทธิภาพในการลงโทษผู้กระทำความผิด เพราะเมื่อมีการดำเนินกระบวนการทางอาญาที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้นำไปสู่การใช้ดุลพินิจในการกำหนด โทษในการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับโทษที่ผู้กระทำความผิดควรจะได้รับ จากการกระทำของผู้กระทำความผิดเอง ดังนั้นการเปรียบเทียบความผิดที่ต้องให้อำนาจเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดในคดีอาญาเสพติดของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันกับกฎหมายอาญาเสพติดของประเทศไทย จึงเห็นได้ชัดว่า การดำเนินคดีอาญาของประเทศไทยยังล้าหลัง เพราะการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ถูก กล่าวหาในการดำเนินคดีอาญา ยังกระทำได้อ่อนข้าน้อย เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว เพราะเห็นว่าไม่ใช่ประเด็น โดยตรงในคดีว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิด หรือไม่ และไม่ได้มีการนำหลักการลงโทษให้ได้สัดส่วนมาใช้ จึงส่งผลให้ประเทศไทยประสบปัญหา

⁹ เพิ่งอ้าง, น. 192.

ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ซึ่งหากประเทศไทยได้ให้อำนาจบุคคลที่มีอำนาจในการจำแนก คัดกรอง พิจารณาว่า บุคคลใดเป็นผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยพิจารณาถึงประวัติความเป็นมา ภูมิหลังของบุคคลนั้น ข้อเท็จจริงของบุคคลผู้กระทำความผิด ดังเช่นการดำเนินคดีของสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน คงจะทำให้ ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาผู้กระทำความผิดล้นเรือนจำได้และยังจะทำให้หน้าไปสู่การลงโทษให้ เหมาะสมกับบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนความผิดที่ต้องให้อำนาจเกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดียาเสพติดของสาธารณรัฐ โปรตุเกส¹⁰ กับกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยนั้น สาธารณรัฐโปรตุเกส มีบทบัญญัติที่ทำให้การกระทำความผิดฐานเสพและครอบครองยาเสพติดไว้เพื่อเสพไม่มีความผิด ซึ่งต่างจากกฎหมายยาเสพติดของ ประเทศไทยที่ไม่มีการยกเว้นความผิดในคดียาเสพติดไว้ ซึ่งสาธารณรัฐโปรตุเกสยังมีคณะกรรมการยับยั้ง การติดยาเสพติดจะประกอบด้วยคณะกรรมการหลายสาขาอัน ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และ นักสังคมวิทยา คณะกรรมการสังกัดสาธารณสุข นักกฎหมายแต่ไม่ใช่กระทรวงยุติธรรม เป็นการเปลี่ยน แนวความคิด กล่าวคือการใช้ยาเสพติดเป็นปัญหาสุขภาพซึ่งไม่ใช่อาชญากรรม และผู้ประกอบวิชาชีพด้าน สุขภาพจิต จะเป็นผู้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ดีที่สุด ซึ่งสาธารณรัฐโปรตุเกสได้ให้อำนาจคณะกรรมการ ยับยั้งการติดยาเสพติด ทำหน้าที่ในการพิจารณา คัดกรองผู้เสพยาเสพติดว่าควรส่งไปรับการบำบัดรักษา หรือส่งไปปรับโทษโดยดูจากการกระทำที่มีได้เป็นภัยต่อบุคคลอื่นเช่น การเสพหรือการมีไว้ในครอบครอง เพื่อเสพ ซึ่งเป็นความผิดเล็กน้อยที่กฎหมายยาเสพติดของโปรตุเกสกำหนดไว้ ดังนั้นคณะกรรมการชุดนี้จึง ทำหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจว่าผู้เสพสมควรได้รับโทษหรือไม่ก่อนที่จะส่งบุคคลเหล่านั้นไปปรับโทษทางอาญา หรือใช้มาตรการทางปกครองในการลงโทษแทน ซึ่งต่างจากกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยที่การรวม รวบพยานหลักฐานในคดียาเสพติดยังกระทำได้ค่อนข้างน้อย ซึ่งเห็นได้จากในทางปฏิบัติงานของพนักงาน สอบสวนจะทำการสอบสวนแต่เฉพาะเหตุการณ์แห่งคดีว่าครอบครองหรือประกอบความผิดแล้วหรือไม่ จากนั้นก็ ส่งสำนวนให้อัยการฟ้อง และให้ศาลใช้ดุลพินิจในการพิพากษาลงโทษตามลำดับ โดยมีได้มีการพิจารณา จำแนก คัดกรองผู้กระทำความผิดเหมือนดังเช่นคณะกรรมการของสาธารณรัฐโปรตุเกส หากประเทศไทยมี การจัดตั้งคณะกรรมการในการพิจารณา คัดแยก คัดกรอง ผู้กระทำความผิดก่อนที่พนักงานสอบสวนจะส่ง สำนวนแก่พนักงานอัยการก็คงจะทำให้การลงโทษผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดฐานเสพหรือมีไว้ใน ครอบครองเพื่อเสพลงจะมีการลงโทษที่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดของบุคคลดังกล่าวมากขึ้น และ การใช้ดุลพินิจในการพิจารณาในเรื่องความเหมาะสมนี้ก็คงจะทำให้การลงโทษของกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาของไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น และที่สำคัญหากมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาคัดกรอง

¹⁰ เติ้งฮ้าง, น. 203 - 204.

ผู้กระทำความผิดฐานเสพหรือการมีไว้ครอบครองเพื่อเสพแล้วก็จะส่งผลดีให้กับงานราชทัณฑ์ของประเทศไทยด้วย เพราะการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะช่วยแก้ไขปัญหานักโทษล้นเรือนจำได้ด้วยเช่นกัน

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัญหานักโทษล้นเรือนจำนั้น¹¹ เป็นปัญหาอันดับแรกของกรมราชทัณฑ์ เพราะปริมาณนักโทษในเรือนจำ 70-80% มาจากคดียาเสพติดและที่สำคัญเป็นความผิดฐานเสพเพื่อการส่วนตัว หรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองในปริมาณเล็กน้อยเพื่อการเสพ เนื่องจากไม่ได้มีกฎหมายให้อำนาจผู้ที่มีอำนาจในการพิจารณา คัดแยก คัดกรอง หรือการรวบรวมข้อเท็จจริง ประวัติความเป็นมาของบุคคลผู้กระทำความผิด ทำให้การลงโทษไม่ได้สัดส่วนตามความชั่วของบุคคลผู้กระทำความผิด ซึ่งทำให้บุคคลเหล่านั้นมีตราบาปติดตัวไปตลอดชีวิต ทำให้เขาใช้ชีวิตในสังคมยาก และกลับไปกระทำความผิดซ้ำ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้กฎหมายในคดียาเสพติดที่แตกต่างกับต่างประเทศ เพราะต่างประเทศจะลงโทษทางอาญาในคดียาเสพติดได้ บุคคลนั้นจะต้องเป็นภัยต่อสังคมจริงๆหรือมีความชั่วจริง มีสันดานเป็นผู้ร้ายจริงๆ อีกทั้งยังมีการผ่อนปรนการลงโทษหรือมีการใช้มาตรการทางปกครองแทนและให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับตัว การลงโทษผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดแต่ละครั้งจะมีความเหมาะสม และการลงโทษจะได้สัดส่วนกับบุคคลผู้กระทำความผิด ซึ่งประเทศไทยจะไม่มีมีการปฏิบัติเช่นนี้ จึงเห็นได้ว่าการขาดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยนั้น ทำให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา ยาเสพติดที่เป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมไทย ทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเรากลับไปสู่ปัญหา เดิมๆ จนไม่เสร็จไม่สิ้นเสียที อีกทั้งปัญหายังเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อยๆอีกด้วย ผู้เขียนคิดว่าถ้าหากมีการให้อำนาจผู้ที่มีอำนาจดังกล่าวเหมือนของต่างประเทศก็จะส่งผลดีกับประเทศไทยและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยอย่างแน่นอน

จากการศึกษาดังกล่าวผู้เขียนขอเสนอแนวทางการแก้ปัญหาดังต่อไปนี้

1. ให้มีการออกกฎหมายการให้อำนาจในการพิจารณาคดียาเสพติดโดยเฉพาะ เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดตั้งให้มีคณะกรรมการสหวิชาชีพซึ่งประกอบด้วยแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักกฎหมาย เพื่อพิจารณา คัดแยก คัดกรองผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด โดยให้อำนาจคณะกรรมการดังกล่าวสามารถพิจารณาคดีผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด เพื่อคัดกรองบุคคลที่สมควรได้รับโทษจากการกระทำที่เป็นภัยต่อบุคคลอื่น และแยกบุคคลที่เสพหรือครอบครองเพื่อเสพให้ได้รับการ

---

¹¹ นันทิ จิตสว่าง, “นักโทษล้นคุกกับมาตรการทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยไม่ใช่เรือนจำ” สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/497865>.

บำบัดรักษาที่ถูกต้อง เพื่อให้มีการลงโทษที่ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับบุคคลผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริง เพื่อให้กระบวนการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีประสิทธิภาพ

2. ต้องมีการปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับกฎหมายเสพติดของประเทศไทย โดยการนำนโยบายและมาตรการของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการควบคุมยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาใช้ เช่น การเบี่ยงเบนคดี การทำให้ผู้เสพ ผู้ค้ารายย่อยที่มีจุดมุ่งหมายทางการค้าเพื่อหาเงินมาเสพ ให้เป็นการลดทอนความเป็นอาชญากร การลดบทลงโทษทางอาญา ให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิด โดยต้องพิจารณาความชั่วของผู้กระทำความผิดว่าแท้จริงแล้วการกระทำของบุคคลดังกล่าวเป็นภัยต่อตนเอง หรือเป็นภัยต่อสังคม พร้อมทั้งรับฟังเหตุผลและมีกรผ่อนปรนการลงโทษทางอาญาให้เหมาะสม และได้สัดส่วนกับความผิดของผู้กระทำความผิด จะเป็นผลดีกว่าที่จะเอามาตรการการลงโทษทางอาญาสถานเดียว โดยอาจจะใช้การลงโทษทางแพ่งหรือการลงโทษทางปกครองแทน โดยเน้นจับกุมผู้ผลิตและผู้ค้ารายใหญ่ ลดการปราบปรามและการลงโทษผู้ค้ารายย่อย และผู้เสพ ไปเป็นการบำบัดและแก้ไขฟื้นฟู โดยศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายเสพติดของต่างประเทศ และอนุสัญญาเสพติดแห่งสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคี จะทำให้กฎหมายเสพติดของไทยมีความเป็นสากล และเทียบทันประชาคมโลกมากขึ้น

3. การเสพหรือผู้ติดยาเสพติดควรถือเป็นปัญหาด้านสุขภาพ และให้ฝ่ายสาธารณสุขร่วมรับผิดชอบ เพื่อลดปัญหาระหว่างผู้เสพที่มีได้กระทำความผิดอื่นกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามและสำหรับความผิดด้านการค้ายาเสพติดรายย่อย ควรส่งเสริมให้มีการลดโทษและให้มีทางเลือกอื่นนอกจากการคุมขัง โดยควรพิจารณาประวัติความเป็นมา ภูมิหลังของผู้กระทำความผิดในการกำหนดบทลงโทษความผิดด้านยาเสพติด โดยพิจารณาจากเงื่อนไขด้านสังคม เศรษฐกิจ และวิถีการดำเนินชีวิตของคนตั้งแต่ดั้งเดิมประกอบกันไปด้วย ซึ่งเป็นเหตุให้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าว จึงควรมีการจำแนกความผิดระหว่างผู้ค้ารายใหญ่ ผู้ค้ารายย่อย และผู้เสพ จึงควรมีทางเลือกอื่นนอกเหนือจากการจำคุกมาใช้สำหรับผู้เสพหรือพึ่งพา และกระทำความผิดเพียงเล็กน้อย ควรเบี่ยงเบนผู้เสพออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อเป็นการป้องกัน โดยให้บุคคลเหล่านั้นเข้าสู่กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูและการบำบัดรักษา

บรรณานุกรม

กอบกุล จันทวโรและคณะ, มาตรการทางกฎหมายในการพัฒนาทางเลือกสำหรับผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามข้อกำหนดกรุงเทพฯ, สำนักงานกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา,2558.

กอบกุล จันทวโรและคณะ. รายงานการศึกษาและข้อเสนอทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดเพื่อเป็นข้อเสนอในการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษ (UNGASS), สำนักงานกิจการในพระดำริพระดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา กระทรวงยุติธรรม,2559.

ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. การศึกษากฎหมายต่างประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณี ประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน โปรตุเกส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา, พิมพ์ครั้งที่ 1 สำนักงานในพระราชดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา, 2556.

ณกรณ์ กิติชนเดชาพล. “มาตรการทางกฎหมายในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดคดียาเสพติด.”วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2556.

ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ, “ข้อกำหนดกรุงเทพฯป้องกันหญิงกับปมคั่นลิก,” สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2560, จาก<http://www.matichon.co.th/news/157196>

Fredenc Desportes at Francis Le Gunebec. Droit penal General,(Paris : Economica,2003).